

**اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح تشکیل سازمان پدافند غیرعامل»**

مخصوص صحن علنی

مشخصات طرح

دوره یازدهم - سال سوم

شماره ثبت:

۱۵۸

شماره چاپ:

۱۱۵۵

مشخصات گزارش

دفتر مطالعات سیاسی

تهیه و تدوین:

بهادر غلامی

ناظر علمی:

مهدی امیری

شماره مسلسل:

۲۶۰۱۷۲۰۵-۳

تاریخ انتشار:

۱۴۰۱/۵/۲۹

مقدمه

یکی از مهم‌ترین ملزومات مدیریت پیش‌دستانه تهدیدهای فراروی امنیت ملی و نیز توسعه بازدارندگی همه‌جانبه، بهره‌گیری از ظرفیت‌های پدافند غیرعامل است. اهمیت این موضوع به‌ویژه در شرایطی که جمهوری اسلامی ایران با تهدیدهای متراکم امنیتی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مواجه است، به یکی از اولویت‌های مهم کشور در دهه پنجم انقلاب اسلامی ایران تبدیل شده است. به‌طوری‌که استحکام و پایداری در قلمروهای ملی، مستلزم رعایت اصول و معیارهای مناسب پدافند غیرعامل است که بی‌توجهی به آنها، تهدیدهای بسیاری را در ابعاد مختلف به‌همراه خواهد داشت. پدافند غیرعامل باعث کاهش قابل توجه آسیب‌پذیری در مقابل تهدیدها و حملات دشمنان می‌شود. اهمیت این موضوع به‌حدی است که رهبر معظم انقلاب (مدظله‌العالی) در دیدار مسئولان سازمان پدافند غیرعامل کشور در تاریخ ۶ آبان ۱۳۹۷ فرمودند:

«اگر مدیران کشور اهمیت این مسئله را درک نکنند و پدافند غیرعامل به‌طور شایسته توسعه پیدا نکند، کشور در معرض تهدیدهای بعضاً غیرقابل جبران قرار خواهد گرفت»^۱

با توجه به اهمیت این موضوع، سازمان پدافند غیرعامل کشور فعالیت خود را آغاز کرده و اساسنامه آن در سال ۱۳۹۳ به تصویب مقام معظم رهبری رسید. ایشان در تاریخ ۶ آبان ۱۳۹۷ در دیدار رئیس ستاد کل نیروهای مسلح فرمودند قانون تشکیل آن در مجلس شورای اسلامی تصویب شود. بر همین اساس طرح تشکیل سازمان پدافند غیرعامل در ۲۴ تیرماه ۱۳۹۸ به مجلس ارائه شد که ایرادهایی داشت و در کارگروه دفاعی و با حضور نهادهای مربوطه برای اصلاح آن جلساتی تشکیل شد که در نهایت اصلاح و در تاریخ ۱۳۹۸/۹/۱۸ به تصویب کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس دهم رسید، اما در صحن مطرح نشد. بر همین اساس در مجلس یازدهم طرح تشکیل سازمان پدافند غیرعامل ارائه شد و پس از طی مراحل در کمیسیون و تصویب کلیات در صحن، این مصوبه در جلسه علنی مجلس مورخ ۱۴۰۱/۴/۵ برای بررسی مجدد در شور دوم به کمیسیون مذکور ارجاع و این کمیسیون آن را مورد بررسی قرار داده که مصوبه آن به مجلس تقدیم شده است. مطابق این مصوبه، در راستای تحقق تدابیر مقام معظم رهبری و اجرای سیاست‌های کلی نظام، سیاستگذاری، افزایش بازدارندگی، کاهش آسیب‌پذیری، تداوم فعالیت‌های ضروری، ارتقای پایداری ملی و ... سازمان پدافند غیرعامل کشور،

با ساختار موجود و براساس اساسنامه مصوب با شخصیت حقوقی مستقل در تابعیت ستاد کل نیروهای مسلح تشکیل می‌گردد. بر همین اساس احکامی نیز برای آن، از جمله کمیته دائمی پدافند غیرعامل، اساسنامه و اعتبارات لازم، وضع شده است.

ارزیابی

- به نظر می‌رسد برخی کاستی‌ها و ناهماهنگی‌های موجود برای تحقق سیاست‌های پدافند غیرعامل، علت اصلی جهت طی مسیر قانونی است. در واقع تقویت انسجام ساختاری و تصمیم‌گیری در جهت بهره‌گیری مناسب از اصول و مبانی پدافند غیرعامل، در شرایطی که جمهوری اسلامی ایران با تهدیدهای مختلف مواجه است، یکی از الزامات مدیریت تهدیدهای امنیت ملی است. بنابراین با توجه به اهمیتی که پدافند غیرعامل در استحکام قلمرو ملی و حفظ و ارتقای امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران در ابعاد مختلف دارد و با توجه به تأکید مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)، تصویب قانونی جامع در حوزه پدافند غیرعامل کشور، ضروری است، زیرا براساس آن می‌توان نسبت به اجرایی شدن کامل سیاست‌های کلی و قوانین برنامه‌های توسعه در خصوص توسعه و مصون‌سازی کشور اقدام کرد. با وجود این، تدوین و تقدیم آن در قالب لایحه، به دلیل برقراری هماهنگی بیشتر میان ستاد کل نیروهای مسلح و دولت و همچنین تدوین و تصویب قانونی جامع در این زمینه، رویکرد مناسب‌تری بود.

- در عنوان طرح به تشکیل سازمان پدافند غیرعامل اشاره شده است، در حالی که تبصره «۱» آن شامل کمیته دائمی پدافند غیرعامل به عنوان مرجع تصمیم‌گیری در خصوص پدافند غیرعامل نیز است. علاوه بر این، با توجه به اهمیت موضوع پدافند غیرعامل، وجود ارکان مختلف آن در کشور و لزوم تصویب قانون جامعی در این زمینه، بهتر است عنوان آن به «طرح پدافند غیرعامل کشور» تغییر یابد و براساس آن اصلاحات لازم صورت گیرد. شایان ذکر است در مصوبه قبلی کمیسیون در مجلس دهم، این امر مورد توجه قرار گرفت و عنوان آن به «طرح پدافند غیرعامل کشور» تغییر یافت و متن آن براساس این تغییر، اصلاح شد و همه نهادهای مربوطه در این زمینه موافقت کردند.

- در ماده واحد، اهداف تشکیل سازمان پدافند غیرعامل کشور، به صورت کلی و گسترده بیان شده است. در صورتی که باید وظایف و اهداف آن به طور دقیق و مشخص ذکر شود. شایان ذکر است یکی از مشکلات نهادهای مختلف کشور، عدم تفکیک دقیق وظایف و مأموریت‌هاست. بنابراین برای جلوگیری از هم‌پوشانی وظایف سازمان با نهادها و دستگاه‌های دیگر، باید وظایف و اختیارات سازمان به طور دقیق تعیین شود.

- عبارت «دارای شخصیت حقوقی» ذکر شده در ماده واحد نیز ابهام دارد و باید ماهیت حقوقی سازمان پدافند غیرعامل به صورت دقیق تعیین شود. در این خصوص پیشنهاد می‌شود بر ماهیت مؤسسه دولتی بودن آن تصریح شود.^۱

- علاوه بر این، پیش‌بینی نشده که سازمان در مسائل مالی، اداری و استخدامی تابع کدام قوانین و مقررات است. باید به صورت شفاف تصریح شود که سازمان در مسائل مالی، اداری و استخدامی از کدام قوانین و مقررات تبعیت می‌کند.

- در تبصره «۱»، ماهیت مصوبات کمیته دائمی پدافند غیرعامل دارای ابهام است، در صورتی که مصوبات دارای ماهیت آیین‌نامه اجرایی باشند، تدوین و ابلاغ آن، به موجب اصل یکصدوسی و هشتم قانون اساسی باید از جانب وزیر یا هیئت وزیران انجام گیرد. در حالی که در این

۱. قانون مدیریت خدمات کشوری: ماده (۲) مؤسسه دولتی: واحد سازمانی مشخصی است که به موجب قانون ایجاد شده یا می‌شود و با داشتن استقلال حقوقی، بخشی از وظایف و اموری را که برعهده یکی از قوای سه‌گانه و سایر مراجع قانونی می‌باشد انجام می‌دهد. کلیه سازمان‌هایی که در قانون اساسی نام برده شده است در حکم مؤسسه دولتی شناخته می‌شوند.

تبصره، تصمیمات کمیته با ابلاغ رئیس کمیته برای همه دستگاه‌های لشکری، کشوری، بخش دولتی و خصوصی لازم‌الاجرا شده و مشخص نیست که رئیس کمیته کیست؟ همچنین این موضوع در صلاحیت مجلس است و واگذاری آن به نهادهای دیگر مغایر اصل هشتادوپنجم قانون اساسی است. علاوه بر این، با توجه به اینکه در ترکیب کمیته دائمی پدافند غیرعامل، اعضای غیروزیر نیز عضویت دارند و مصوبات به تأیید آنها نیز خواهد رسید؛ لذا این امر به نظر می‌رسد مغایر اصل یکصدوسی‌وهشتم قانون اساسی است. همچنین دستگاه‌های لشکری تحت فرماندهی فرمانده کل قوا قرار دارند و در صورتی که رئیس کمیته دائمی رئیس‌جمهور باشد، لازم‌الاجرا بودن این مصوبات، با ابلاغ رئیس‌جمهور مغایر با بند «۴» اصل یکصدودهم قانون اساسی است.

افزون بر این، مصوبات کمیته دائمی پدافند غیرعامل برای بخش خصوصی نیز لازم‌الاجرا شده است. در حالی که براساس ماده (۴۱) قانون برنامه ششم توسعه، دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط، نسبت به رعایت اصول پدافند غیرعامل کشور مکلف شده‌اند. براساس بند «پ» ماده (۱۰۶) قانون مذکور نیز «به‌منظور کاهش آسیب‌پذیری زیرساخت‌ها و ارتقای پایداری ملی، همه دستگاه‌های اجرایی ملزم به رعایت سیاست‌های پدافند غیرعامل شده‌اند. همچنین در ماده (۵۸) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور دولت نسبت به رعایت اصول پدافند غیرعامل در مطالعه، طراحی و اجرای طرح‌های حساس و مهم و نیز تأسیسات زیربنایی و ساختمان‌های حساس و شریان‌های اصلی و حیاتی کشور موظف شده است. لذا در قوانین مذکور تنها دولت و دستگاه‌های اجرایی، موظف به رعایت اصول و سیاست‌های پدافند غیرعامل شده‌اند. در صورتی که بخش خصوصی نیز موظف به اجرای اصول و سیاست‌های پدافند غیرعامل شود با توجه به اینکه رعایت و اجرای اصول مذکور هزینه‌هایی را به‌همراه دارد، ممکن است این بخش برای تأمین این هزینه‌ها، قیمت تولیدات خود را افزایش دهند که این امر به افزایش تورم و تشدید مشکلات اقتصادی منجر می‌شود. علاوه بر این، ممکن است از طریق فشار به دولت این هزینه‌ها را دولت تأمین کند که این امر موجب افزایش هزینه‌های عمومی دولت و در نتیجه مغایر با اصل هفتادوپنجم قانون اساسی است. شایان ذکر است، در بحث پدافند غیرعامل، بیشتر بر اجرای اصول پدافند غیرعامل برای مراکز، اماکن و تأسیسات مهم، حیاتی و حساس تأکید شده است.

- تبصره «۲» مغایر با اصل هشتادوپنجم قانون اساسی است و پیشنهاد می‌شود با رعایت آیین‌نامه داخلی مجلس به شرح ذیل اصلاح شود:

«اساسنامه سازمان توسط ستاد کل نیروهای مسلح با همکاری وزارتخانه‌های کشور، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و اطلاعات و سازمان برنامه و بودجه، حداکثر ظرف مدت سه ماه تهیه و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد و پس از تأیید مقام معظم فرماندهی کل قوا ابلاغ می‌گردد».

- تبصره «۳» الزام دولت به پیش‌بینی هزینه اجرای طرح‌های پدافند غیرعامل، مغایر اصل پنجاه‌ودوم قانون اساسی است. علاوه بر این، در نظر گرفتن اعتباراتی که در اجرای طرح‌های پدافند غیرعامل در بخش‌های عمومی غیردولتی و خصوصی، که با نظارت و تأیید سازمان پدافند غیرعامل هزینه شده باشند، به‌عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی، با توجه به اینکه، این امر به کاهش درآمدهای عمومی دولت منجر می‌شود، مغایر با اصل هفتادوپنجم قانون اساسی و بند «الف» ماده (۶) قانون برنامه ششم توسعه است.

جمع بندی

برای تحقق اسناد بالادستی در خصوص پدافند غیرعامل، مصون سازی سرزمینی، حفظ و ارتقای امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران و به ویژه ملاحظات و تأکیدات مقام معظم رهبری (مدظله العالی)، تصویب قانونی جامع در خصوص پدافند غیرعامل ضروری است. با وجود این، طرح تشکیل سازمان پدافند غیرعامل کشور، ایرادها و ابهام‌هایی دارد که برای رفع آنها، پیشنهاد می‌شود مفاد طرح تشکیل سازمان پدافند غیرعامل کشور با توجه به ارزیابی و پیشنهادهای ارائه شده در متن این گزارش با رعایت قانون آیین نامه داخلی مجلس، اصلاح و رفع شوند.

شماره ماده	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون
عنوان				✓
ماده واحد			✓	
تبصره «۱»				✓
تبصره «۲»			✓	
تبصره «۳»				✓
تبصره «۴»	✓			

شماره ماده	مصوبه کمیسیون برای رفع ایرادات شورای نگهبان	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
عنوان طرح	طرح تشکیل سازمان پدافند غیرعامل				✓	در عنوان طرح به تشکیل سازمان پدافند غیرعامل اشاره شده است، در حالی که مفاد آن شامل کمیته دائمی پدافند غیرعامل به عنوان مرجع تصمیم‌گیری در خصوص پدافند غیرعامل نیز است. علاوه بر این، با توجه به اهمیت موضوع پدافند غیرعامل، وجود ارکان مختلف آن در کشور و لزوم تصویب قانونی جامع در این زمینه، بهتر است عنوان آن به «طرح پدافند غیرعامل کشور» تغییر یابد و براساس آن اصلاحات لازم صورت گیرد. شایان ذکر است در مصوبه قبلی کمیسیون در مجلس دهم این امر مورد توجه قرار گرفت و عنوان آن به «طرح پدافند غیرعامل کشور» تغییر یافت و متن آن براساس این تغییر اصلاح شد و همه نهادهای مربوطه در این زمینه موافقت کردند.	طرح پدافند غیرعامل کشور
ماده واحد	در راستای تحقق تدابیر مقام معظم رهبری و اجرای سیاست‌های کلی نظام، ابلاغی فرماندهی معظم کل قوا و به منظور سیاست‌گذاری، افزایش بازدارندگی، کاهش آسیب‌پذیری، تداوم فعالیت‌های ضروری، ارتقای پایداری ملی و مقاوم‌سازی			✓		اهداف تشکیل سازمان پدافند غیرعامل کشور به صورت کلی و گسترده بیان شده است. در صورتی که باید وظایف و اهداف آن به طور دقیق و مشخص ذکر شود. شایان ذکر است یکی از مشکلات نهادهای مختلف کشور، عدم تفکیک دقیق وظایف و مأموریت‌هاست.	ماده واحد: در راستای تحقق سیاست‌های کلی ابلاغی فرماندهی کل قوا و سایر اسناد بالادستی کشور در حوزه پدافند غیرعامل و گسترش هوشمندانه آن به منظور ارتقای بازدارندگی، کاهش آسیب‌پذیری، تداوم فعالیت‌های

شماره ماده	مصوبه کمیسیون برای رفع ایرادات شورای نگهبان	موافق مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
	<p>زیرساخت‌های حیاتی، حساس و مهم کشور و تسهیل مدیریت بحران در برابر انواع تهدیدات دشمن و سلاح‌های نامتعارف نظیر هسته‌ای، الکترونیکی، زیستی، شیمیایی و سایبری و مدیریت پیشگیرانه در مقابل تهدیدات جدید و حصول اطمینان از آمادگی دستگاه‌های اجرایی، سازمان پدافند غیرعامل کشور با ساختار موجود و براساس اساسنامه مصوب، با شخصیت حقوقی مستقل در تابعیت ستاد کل نیروهای مسلح تشکیل می‌گردد.</p>				<p>بنابراین برای جلوگیری از هم‌پوشانی وظایف سازمان با نهادها و دستگاه‌های دیگر، باید وظایف و اختیارات سازمان به طرح افزوده شود.</p> <p>عبارت «دارای شخصیت حقوقی» دارای ابهام است. باید ماهیت حقوقی آن به صورت دقیق تعیین شود. در این خصوص پیشنهاد می‌شود به ماهیت مؤسسه دولتی بودن آن تصریح شود. همچنین باید به صورت شفاف تصریح شود که سازمان در مسائل مالی، اداری و استخدامی از کدام قوانین و مقررات تبعیت می‌کند.</p>	<p>ضروری، ارتقای پایداری ملی، مقاوم‌سازی زیرساخت‌های حیاتی، حساس و مهم کشور و تسهیل مدیریت بحران در برابر انواع تهدیدات نظامی، سلاح‌های نامتعارف نظیر هسته‌ای، میکروبی، زیستی، شیمیایی و سایبری دشمن و مدیریت پیشگیرانه در مقابل تهدیدات مذکور و حصول اطمینان از آمادگی دستگاه‌های اجرایی، احکام زیر وضع می‌شود.</p> <p>تبصره «۱»</p> <p>در راستای اجرای مصوبات کمیته دائمی پدافند غیرعامل و ایجاد مدیریت یکپارچه و هماهنگی و انسجام در حوزه پدافند غیرعامل، سازمان پدافند غیرعامل کشور در تابعیت ستاد کل نیروهای مسلح و با اذن مقام معظم فرماندهی کل قوا با ساختار سازمانی موجود، به صورت مؤسسه دولتی تشکیل و براساس قوانین و مقررات نیروهای مسلح اداره می‌گردد.</p> <p>تبصره «۲» سازمان پدافند غیرعامل کشور در مواردی که در این قانون یا اساسنامه، مقررات خاصی پیش‌بینی نشده است، تابع قوانین و مقررات عمومی کشور خواهد بود.</p>
تبصره «۱»	<p>کمیته دائمی پدافند غیرعامل کشور بالاترین مرجع تصمیم‌گیری در حوزه پدافند غیرعامل کشور است که تصمیمات آن با ابلاغ رئیس کمیته برای همه دستگاه‌های لشکری، کشور، بخش دولتی و خصوصی لازم‌الاجراست و مشخص نشده که رئیس کمیته کیست؟ همچنین این موضوع در صلاحیت مجلس است و واگذاری آن به نهاد‌های دیگر مغایر اصل هشتادوپنجم قانون اساسی است. علاوه بر این، با توجه به اینکه در ترکیب کمیته دائمی پدافند غیرعامل، احتمالاً اعضای غیروزیر نیز عضویت دارند و مصوبات به تأیید آنها نیز خواهد رسید؛ به نظر می‌رسد این تبصره مغایر اصل یکصدوسی‌وهشتم قانون اساسی است. همچنین دستگاه‌های لشکری تحت فرماندهی فرمانده کل قوا قرار دارند و در صورتی که رئیس کمیته دائمی رئیس‌جمهور باشد، لازم‌الاجرا بودن این مصوبات با ابلاغ رئیس‌جمهور مغایر با بند «۴» اصل یکصدودهم قانون اساسی است.</p>			✓	<p>ماهیت مصوبات کمیته دائمی پدافند غیرعامل دارای ابهام است، در صورتی که مصوبات دارای ماهیت آیین‌نامه اجرایی باشند، تدوین و ابلاغ آن به موجب اصل یکصدوسی‌وهشتم قانون اساسی باید از جانب وزیر یا هیئت‌وزیران انجام گیرد. در حالی که در این تبصره تصمیمات کمیته با ابلاغ رئیس کمیته برای همه دستگاه‌های لشکری، کشور، بخش دولتی و خصوصی لازم‌الاجراست و مشخص نشده که رئیس کمیته کیست؟ همچنین این موضوع در صلاحیت مجلس است و واگذاری آن به نهاد‌های دیگر مغایر اصل هشتادوپنجم قانون اساسی است. علاوه بر این، با توجه به اینکه در ترکیب کمیته دائمی پدافند غیرعامل، احتمالاً اعضای غیروزیر نیز عضویت دارند و مصوبات به تأیید آنها نیز خواهد رسید؛ به نظر می‌رسد این تبصره مغایر اصل یکصدوسی‌وهشتم قانون اساسی است. همچنین دستگاه‌های لشکری تحت فرماندهی فرمانده کل قوا قرار دارند و در صورتی که رئیس کمیته دائمی رئیس‌جمهور باشد، لازم‌الاجرا بودن این مصوبات با ابلاغ رئیس‌جمهور مغایر با بند «۴» اصل یکصدودهم قانون اساسی است.</p>	

شماره ماده	مصوبه کمیسیون برای رفع ایرادات شورای نگهبان	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
تبصره «۲»	اساسنامه سازمان، مشتمل بر اعضا، وظایف و اختیارات کمیته دائمی، نحوه پشتیبانی و تأمین منابع سازمان و طرح‌های پدافند غیرعامل کشور است که توسط ستاد کل نیروهای مسلح و با همکاری وزارتخانه‌های کشور، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، اطلاعات و سازمان برنامه و بودجه کشور، حداکثر ظرف مدت ۶ ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون، تهیه و برای تصویب به مقام معظم رهبری تقدیم می‌شود.			✓		تبصره «۲» مغایر با اصل هشتادوپنجم قانون اساسی است.	«اساسنامه سازمان توسط ستاد کل نیروهای مسلح با همکاری وزارتخانه‌های کشور، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و اطلاعات و سازمان برنامه و بودجه، حداکثر ظرف مدت ۶ ماه تهیه و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد و پس از تأیید مقام معظم فرماندهی کل قوا، ابلاغ می‌گردد».
تبصره «۳»	کلیه دستگاه‌های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مکلفند در طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای خود، به‌منظور پیشگیری و مقابله با تهدیدات زیرساخت‌های حیاتی، حساس و مهم خود و در اجرای این قانون، اعتبارات لازم را پیش‌بینی، تأمین و با نظارت سازمان پدافند غیرعامل هزینه نمایند. اعتباراتی که در اجرای طرح‌های پدافند غیرعامل در بخش‌های عمومی غیردولتی و خصوصی، چنانچه با نظارت و تأیید سازمان پدافند غیرعامل هزینه شده باشد، به‌عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی با توجه به اینکه این امر به کاهش درآمدهای عمومی دولت منجر می‌شود، مغایر با اصل هفتادوپنجم قانون اساسی و بند «الف» ماده (۶) قانون برنامه ششم توسعه است.			✓		الزام دولت به پیش‌بینی هزینه اجرای طرح‌های پدافند غیرعامل، مغایر اصل پنجاه‌دوم قانون اساسی است. علاوه‌براین، در نظر گرفتن اعتباراتی که در اجرای طرح‌های پدافند غیرعامل در بخش‌های عمومی غیردولتی و خصوصی، چنانچه با نظارت و تأیید سازمان پدافند غیرعامل هزینه شده باشد، به‌عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی با توجه به اینکه این امر به کاهش درآمدهای عمومی دولت منجر می‌شود، مغایر با اصل هفتادوپنجم قانون اساسی و بند «الف» ماده (۶) قانون برنامه ششم توسعه است.	
تبصره «۴»	مسئولیت اجرای پدافند غیرعامل در سطح ملی با رؤسای دستگاه‌های ذی‌ربط و در سطح استان‌ها با استانداران است. سازمان پدافند غیرعامل کشور نظارت، هدایت و راهبری سیاست‌ها، برنامه‌ها و مصوبات پدافند غیرعامل را در دستگاه‌های اجرایی برعهده دارد.		✓				